

PORECLA – STUDIU ANTROPOLOGIC

Rareș OLOSUTEANU

ABSTRACT: *The habit of nicknaming in history is almost universally widespread; the great human cultures have known this tradition since their early existence. We have to notice here that the nickname can be attributed by someone or self-assumed. It can be a hilarious name but, in many cases, this can be derived from attributing as a nickname some defining elements of the person's character, from his psycho-intellectual or characterology, qualities, up to: psychologic ones, or ones which reflect the professional qualities of that person. We observe that attributing a nickname to another person is specific for rural, traditional society. It becomes urban by social contagion. Self-assuming of a nickname is specific to urban society, especially to intellectuals or freelance people who, from different purposes, choose a penname or a scene- name. In this study we will insist on the tradition of nicknaming in the traditional Romanian rural society, selection motivated by the fact that here you can still identify elements that belong to the archaic resorts of the European culture. So, in our opinion, the nickname has a psycho-social role, generating a special bind of relation between villagers, an affective reasoning which determines a stronger intimacy and, through the consolidation of relationship between individuals.*

KEYWORDS: *nickname, family, individual, social, kinship*

Obiceiul de a porecli este unul care se pierde mult în străfundurile istoriei și în egală măsură are o răspândire aproape universală, marile culturi ale umanității cunoscând, așa cum am spus, acest obicei încă din zorii existenței lor. Nu credem că este necesar să insistăm asupra acestui aspect, numeroase porecle fiind atribuite unor scriitori celebri ai antichității romane, precum Publius Ovidius Naso (Năsosul – n.n.), Lucius Apuleius Platonius (Platonicul), Marcus Porcius Cato (Prudentul) etc.

Dicționarul explicativ al limbii române moderne definește porecla astfel: „**PORÉCLĂ**, *porecle*, s. f. **1.** Supranume dat unei persoane în legătură cu o trăsătură caracteristică a fizicului său, a psihicului sau a activității sale. **2.** (Înv. și

reg.) Nume de familie. [Var.: (reg.) **polícra, poríclă** s. f.] – Din sl. **poreklo**.¹

Un alt termen uzitat în limbajul popular pentru poreclă, în special în zona Transilvaniei este cel de „ciufală”, derivat din verbul „a ciufuli”: **CIUFULÍ**, ciufulesc, vb. intrans. – A batjocori; a face pe cineva ridicol: „Că tare mult o ciufulit pă tăte fetele” – Din ciuf „smoc de păr” > ciufuli „a se părui” contaminat cu magh. csúfolni „a ridiculiza, a înșela”².

Trebuie să remarcăm aici că în ceea ce privește porecele, din punct de vedere lingvistic acestea pot fi clasificate³ pe două criterii: morfologic și semantic. În prima categorie autorul identifică două grupe de porecle, și anume, simple și compuse, iar din punct de vedere semantic propune o clasificare în 12 grupe: după aspectul fizic, după însușiri morale, după acte sau invocații privind superstițiile, de relație familială, privind viața ostășească, după ranguri sau titluri și profesii, după starea socială, după ființe, după plante, după fenomene climaterice și termeni geografici, după metale, pietre scumpe și alte obiecte și, ultima categorie, defăimătoare.

Trebuie remarcat aici că ciufala sau porecla, acest ultim termen urmând a-l folosi în sens generic pentru tot ceea ce înseamnă un supranume, pot fi atribuite de către cineva sau autoasumate, pe de o parte, din perspectiva celui care produce ciufala, iar pe de altă parte poate fi un nume hilar, de batjocură, dar în numeroase cazuri aceasta poate deriva din atribuirea ca supranume a unor elemente definitorii ale personajului, de la calități psihico-intelectuale sau caracterologice, până la unele fiziologice, sau care reflectă calitățile profesionale ale persoanei, și categoriile probabil ar mai putea fi identificate.

Cred că este cazul să zăbovim puțin aici asupra terminologiei utilizate și să arătăm că ne raliem aici într-un tot al opiniei lui Alexandru Graur care remarca inutilitatea supraclasificărilor afirmând: „În ultimul timp se face deosebire între poreclă și supranume, păstrându-se termenul de poreclă pentru denumirile folosite ocazional, pentru celelalte urmând să se folosească cel de supranume. «Dacă porecla dată cuiva de către o persoană este repetată și de alții la adresa aceleiași persoane, ea devine supranume»⁴. E suficient să fie repetată de o singură persoană, o singură dată, sau trebuie mai multe (câte?) și de mai multe ori (de câte?)? Un asemenea criteriu nu poate servi la nimic, dar mi se pare că, în general, distincția e neinteresantă [...] crede că se introduc supranumele pentru a evita confuziile între persoane cu același nume și prenume. Fără îndoială, porecele pot servi la aceasta, dar nu e de crezut că ele se nasc din nevoia de a evita confuziile. Oricine cunoaște cazuri de porecle date și păstrate fără această nevoie”⁶.

Am mai întâlnit în bibliografia de specialitate o încercare de supraclasificare a termenilor pe care, la fel, o apreciem ca fiind formalistă, fără a aduce un plus analizei fenomenului poreclirii, cu atât mai mult cu cât nu este altceva decât o reluare și evaluare

¹ *Dicționare ale limbii române*, <https://dexonline.ro/definitie/porecl%C4%83>.

² Dorin Ștef, *Dicționar de regionalisme și arhaisme din Marmureș*, Baia Mare, Ed. Ethnologică, 2011, apud *Dicționare ale limbii române*, <https://dexonline.ro/definitie/ciufuli>.

³ Așa cum de altfel a procedat și N.A. Constantinescu, în introducerea la *Dicționarul onomastic românesc*, București, Ed. Academiei RPR, 1963, pag. L-LIII.

⁴ Aureliu Candrea, *Porecelele la români*, București, 1895, p. 8, apud Alexandru Graur, *Nume de persoane*, București, Ed. Științifică, 1965, p. 70.

⁵ L. Csak, „Supranume cu rol de identificare”, în *CL*, VI, 1961, p. 184, apud Alexandru Graur, *op. cit.*, p. 70.

⁶ Alexandru Graur, *op. cit.*, p. 70.

a conceptelor lui Candrea. Este vorba de lucrarea lui Ștefan Pașca, *Nume de persoane și nume de animale în Țara Oltului*⁷, care afirmă următoarele: „În studiile antroponomastice și lingvistice de la noi, nu s-a ținut seamă de distincția făcută de Candrea între supranume și poreclă. De aceea termenul «supranume» nici nu a fost și nici nu este întrebuințat, ci e substituit de «poreclă». Necesitatea utilizării termenului «supranume» e dictată de împrejurarea că acesta are o funcție exclusiv antroponomastică, pe când porecla indică o funcție semantică. Porecla se dă ca o batjocură unui individ, incidental, supranumele născut din porecle și calificative sunt legate indisolubil de numele indivizilor, devenind chiar ereditare. Socotim deci necesară întrebuințarea acestui termen în studiile de antroponomastică.”⁸

În ceea ce privește obiceiul de a ciufuli și a fi ciufulit se remarcă la o primă observație faptul că, în țara noastră, și probabil și în alte locuri, atribuirea unei porecle de către o altă persoană este specifică mediului rural, tradițional, și devenit urban prin contagiune, iar autoasumarea unei proecle este specifică mediului urban, în special categoriilor sociale de intelectuali sau de liber-profesioniști (scriitori, artiști plastici, cântăreți, actori etc. care din varii motive, pe care nu le vom analiza aici, își crează așa-zise nume de scenă sau pseudonime).

Ceea ce ne interesează pe noi în mod special în studiul de față este obiceiul poreclitului în mediul rural tradițional românesc, alegere motivată de faptul că aici mai pot fi identificate elemente ce țin de resorturile arhaice ale culturii europene.

Obiceiul poreclitului în satele românești este atât de larg răspândit, încât nu cred că greșesc dacă spun că nu există niciun sat, indiferent cât de mic ar fi, în care oamenii să nu-și atribuie porecle. Mai mult, în majoritatea cazurilor, în relațiile sociale informale, porecla tinde să joace un rol prioritar, în raport cu numele și prenumele. Bunăoară, dacă întrebi de cineva într-un sat, ai șanse mari ca, invocând numele și prenumele oficiale, interlocutorul să spună că nu știe de acest consătean, iar dacă întrebi de porecla acestuia să îl găsești cu cea mai mare ușurință. Eu însumi, fiind originar dintr-un sat care astăzi este puternic urbanizat, m-am confruntat cu situații în care, chiar și acum când scriu, nu știu sau trebuie să fac eforturi de memorie pentru a-mi aminti numele lor de familie și uneori chiar și prenumele unor consăteni, însă îi recunosc cu ușurință după poreclă.

Înclin să cred că porecla și practica poreclitului este un obicei precreștin și ține de organizarea prestatală a comunităților românești, posibil preluat din perioada ocupației romane sau, de ce nu, cu un substrat ancestral pre-roman, de sorginte tribală indo-europeană. Premisele ipotezei noastre rezidă în aceea că: 1. era utilizat în lumea romană, prin aceasta dovedindu-și vechimea și 2. prenumele sunt în general creștine, de sfinți și derivate a acestora (ex. Vasile, Ion, Maria, Ana, Nicolae, Gheorghe, Elena, Constantin etc.) indicând o suprastratificare de factură creștină, la fel cum numele (de familie) are conotații birocratice impuse de sistemele administrative statale care au preluat în atribuirea numelor o serie de denumiri formale, multe dintre acestea nefăcând altceva decât să facă trimitere la originea profesională sau spațială a familiei de apartenență ori, în special în Moldova, reprezentând filiația maternă (ex. Oltean,

⁷ Ștefan Pașca, *Nume de persoane și nume de animale în Țara Oltului*, București, Monitorul oficial și imprimeriile statului, 1936., p. 43.

⁸ Ștefan Pașca, *op. cit.*, p. 44.

Mureșan, Ardelean, Sălăjan, Apahidean, Corpodean, Jucan, Croitoru, Amariei, Airinei etc.). În această din urmă situație, cea a numelor de familie, este aproape evidentă modernitatea lor, cu atât mai mult cu cât unele nume sunt evident la origine porecle, probabil oficializate de administrație în lipsa unor alternative. Așa se explică existența unor nume de familie de-a dreptul hilare în onomastica românească precum Căcău și Ciocan, larg răspândite în zona Oașului bunăoară sau care reflectă defecte fiziologice cum ar fi Șchiop, Surdu, Chelu etc.

În plus, spre deosebire de nume și prenume, porecla are un puternic caracter oral, în satele românești există expresia „cum îi zice cuiva” care face referire directă la porecla, ciufala persoanei, utilizarea verbului a zice (în contraponderă cu celelalte verbe utilizate a se numi, a fi chemat etc.) trimitând direct la forma orală, informală a numelui celui vizat spre deosebire de cea oficială, scrisă. Oralitatea poreclei este un element care ne trimite spre perioadele prestatale ale organizării vieții civile din aceste părți, când oamenii se identificau după formele de organizare familială și de clan.

De altfel și Alexandru Graur remarca⁹ că deși, la origine, în onomastica romană cognomenul sau porecla erau obligatorii datorită faptului că numele de la naștere, prenumele utilizate erau în număr de 18 (10 mai frecvente), iar numele de familie, ce semnifică apartenența la gintă era același în cazul unei familii, fapt ce putea duce la situații în care doi indivizi să poarte același prenume și nume și în consecință era nevoie de un al treilea care să individualizeze fiecare persoană. Așadar remarcă Alexandru Graur: „La început acest al treilea nume va fi fost individual, pierind odată cu cel care-l purta, dar cu timpul el devine fix și se transmite din tată-n fiu”¹⁰.

Așa cum am văzut, studiile efectuate până acum, în marea lor majoritate de filologi au reliefat o serie de caracteristici, clasificări și derivații ale poreclelor, punând preponderent accentul pe morfologia și semantica poreclelor, aspect important pentru studierea acestui fenomen, dar care, în opinia noastră, nu reflectă suficient mentalitatea și rolul pe care îl joacă porecla în viața cotidiană.

O caracteristică importantă a poreclei este dată de caracterul ei informal, spre deosebire de prenume și nume care au caracter administrativ oficial, utilizarea numelui de familie, după epoca romană fiind o practică abandonată și reluată în epoca modernă (potrivit lui Ștefan Pașca¹¹ în Transilvania utilizarea oficială a numelor de familie a fost impusă de împăratul Iosif al II-lea /1741-1790) . Cel care a observat foarte bine acest lucru este Ștefan Pașca în lucrarea sa dedicată numelor în Țara Oltului: „Distingem de la început două sisteme profund deosebite unul de celălalt: 1 - un sistem oficial, reprezentat de documentele istorice, inclusiv actele oficiale contemporane, sistem uzitat în viața administrativă, în școală, armată etc., impus și susținut de necesități juridice – altădată, - iar mai târziu și până astăzi menținut de codul civil; 2 - un sistem popular, așa cum apare în graiul nucleelor sociale, în discuția privitoare la indivizi sau la un grup de indivizi, în afară de viața oficială. Cele două sisteme prezintă o egală importanță istorică. Devenite de mult tradiționale, deși independente, ele se influențează reciproc”¹².

De regulă cei care definesc porecla și actul poreclitului tratează fenomenul ca pe un gest prin care o persoană este ridiculizată sau ciufulită ori prin care i se atribuie

⁹ Alexandru Graur, *op. cit.*, p. 38.

¹⁰ Idem, p. 40.

¹¹ Ștefan Pașca, *op.cit.*, p. 63.

¹² *Ibidem*, p. 61.

denominații cu caracter răutăcios sau hilar. Așa și este într-o oarecare măsură, dar oare să vină acest obicei din simpla dorință a unora de a-și batjocori semenii? Este o ipoteză îndoielnică și greu de susținut, mai ales că acest nume este: 1. asumat și însușit de purtător; 2. transmis din generație în generație, de așa natură încât în multe situații cei porecliți într-un anume fel nici nu mai știu de unde li se trage porecla, ca să nu mai vorbim de porecle a căror semnificație și-a pierdut sensul (ex. Burdi, Ciocoazna, Fundiri etc.) și 3. în unele situații, de regulă valabile pentru cei nou intrați în comunitate, așa-zisele ”vinituri”, asupra cărora o să revenim în cele ce urmează, în lipsa unei porecle, numele de familie, uneori ușor stâlcit sau pur și simplu articulat, preia atributul de poreclă, (ex. Telecanu/Telechenii, Ungureanu/Ungurenii sau Bașcalău pentru familia Beșchi etc.).

Despre modul în care iau naștere poreclele în spațiul satului tradițional trebuie menționată aprecierea lui Dorin Ștef: „Parte componentă a folclorului local (sau etnic, în unele cazuri), poreclele au urmat reguli precise de zămislire: atribuite de oamenii hâtri ai satului, acestea trebuiau să treacă de „furcile caudine” ale comunității, printr-un accept tacit și utilizare frecventă, pentru ca apoi să fie derivate (prin trecerea la feminin - în cazul nevestelor, sau la plural - în cazul neamului) și chiar deformate (prin substituirea unor litere sau adăugarea altora), astfel încât în final, apelativul devenea, în unele cazuri, de neînțeles pentru generațiile următoare. În lipsa anecdotei care a stat la baza apelativului (prea rar conservată de memoria colectivă), încercarea de a desluși semnificația primară a unei porecle devine extrem de temerară, dacă nu imposibilă.”¹³

Credem așadar că actul poreclirii, deși îmbracă adesea o formulă batjocoritoare, hilară, sau face referire la nume de meserii, origini geografice sau care poziționează persoana într-un areal topografic local, are în background un imbold social ancestral, și anume tendința grupului de a asimila individul, poziționându-l în economia sa prin atribuirea de porecle. Pe de altă parte, este prezentă și nevoia individului de a se simți, la rândul său, parte a comunității, fapt care îl determină să își asume porecla atribuită. Este, dacă vreți, maniera în care individul și grupul căruia îi aparține relaționează în planul denominației. Așa se explică de ce în unele situații indivizii poartă două sau mai multe porecle, în funcție de grupul la care se raportează, bunăoară o poreclă uzitată în mediul colegilor de serviciu, o alta pe care o are în grupul colegilor/foștilor colegi de școală și o alta în comunitatea locală din care face parte (satul).

De aici derivă rolul social pe care porecla îl are, acela de poziționare a individului în grupul de apartenență, în rețeaua relațională socială, în cazul nostru satul tradițional și totodată de interrelaționare a microgrupurilor (familiile, chiar în forma lor extinsă) în cadrul grupului extins (obștea sătească).

Că porecla are un puternic rol social o demonstrează și faptul că, de cele mai multe ori, aceasta este preluată de către femeie prin căsătorie, chiar dacă aceasta a purtat anterior porecla familiei de proveniență. Situațiile contrare sunt de cele mai multe ori generate de căsătoriile în care soțul este cel care vine în familia soției, situație exprimată în sens batjocoritor de către țăran prin expresia „a fi măritat”, atribuită unui bărbat care locuiește la socrii sau în satul socriilor.

¹³ Dorin Ștef, ”Herdet’ișurile din Văleni sau Cum iau naștere poreclele”, în Memoria ethnologică, nr. 52 - 53 iulie - decembrie (An XIV), Baia Mare, 2014.

Privitor la acest fapt Viorel Rogoz, cel care a avut o abordare din perspectiva familiei a Zonei Codru, afirma: „Sistemul onomastic al poreclilor, în societatea tradițională, era deosebit de puternic și funcționa în toate împrejurările privitoare la persoanele venite sau ieșite din neam. Chiar și cumpărătorul casei, în opinia publică a satului, era numit cu „porecla” casei pe care o cumpăra.

Atribuirea poreclei neamului în care intra cel căsătorit era un semn de cinste din partea colectivității”¹⁴.

În situația în care noul venit în comunitate nu are o legătură de rudenie cu alți membri ai grupului de la care să preia o poreclă, acestuia i se va atribui, mai devreme sau mai târziu una, fapt ce demonstrează acceptarea sa ca membru asimilat oarecum organic. De altfel, în unele situații nou-sosiții nu primesc o poreclă, ci rămân toată viața cu numele de familie tratat oarecum ca poreclă.

Am auzit adesea ca răspuns la întrebarea: „al cui este un anume individ?”, „nu știu, că-i vinitură”. Acest răspuns nu ne spune neapărat că cel chestionat nu știe cum se numește persoana, ci mai degrabă că individul nu face parte dintr-o familie din sat și că, în consecință, nu are o poreclă, neputând fi identificat ca un individ asimilat de grup ca membru al său.

Așadar, în opinia noastră, porecla este elementul definitoriu care leagă individul de clan și prin aceasta de sat, atribuindu-i un loc bine definit nu atât din perspectivă ierarhică, ci mai degrabă ca expresie a mozaicului social al satului tradițional, ca relație intimă a celor două entități.

De aceea, individul poreclit își asumă de cele mai multe ori chiar cu mândrie porecla, căci aceasta îl afiliază unei familii, în cazul poreclilor care au răzbătut mai multe generații, sau îi asigură propria identitate ca membru al comunității, în cazul celor care și-au primit porecla urmare a venirii în sat. Porecla are și un rol psiho-social, generând un anumit tip de relaționare între săteni, o relaționare afectivă ce determină o mai mare intimitate și prin aceasta consolidarea legăturii dintre indivizi.

Revenind asupra poreclei din perspectivă familială, în cadrul sistemului de relaționare în interiorul micro-grupului, în cazul de față familia, deși nu întâlnim utilizarea poreclei în relaționarea dintre membri acestuia, trebuie remarcat totuși că toți se simt aparținând aceleiași familii denumită după poreclă. Cum spuneam, porecla se transmite de cele mai multe ori, în cazul comunităților arhaice vechi, cu un puternic caracter endogamic, din generație în generație. Acest obicei își are rădăcinile într-un străvechi cult al strămoșilor și relevă raportarea tuturor membrilor grupului la un singur strămoș, strămoșul denumit aici prin poreclă.

Așa cum a remarcat și etnologul Viorel Rogoz, în studiul său *Familia în credințe, rituri, obiceiuri*, legătura individului cu comunitatea cunoaște două componente: una spațială concretă, legată de poziționarea în toposul localității și alta abstractă, temporală, care te trimite în trecut la un strămoș comun. Această din urmă componentă este înglobată în conceptul generic de neam sau viță, concretizat cel mai adesea prin poreclă.

„Între locuitorii unui sat și spațiul pe care și-au întemeiat așezarea s-a stabilit, în timp, un raport «de intimitate». Această legătură cu spațiul originar al satului sau casei părintești e marcată tot prin intermediul „rudeniei”, prin strămoși. Mai multe familii așezate în vecinătate datorită unui teren pe care l-a stăpânit odinioară un strămoș comun, poartă

¹⁴ Viorel Rogoz, *Familia în credințe, rituri, obiceiuri*, Satu Mare, Ed. Solstițiu, 2002, p. 36.

și astăzi numele generic al aceluia strămoș: Între Vileni, Horincăreni, Cosmeni, Domușeni, Dănești, Cuceuani, d-a lui Lodină, dint-a Butului etc. pe lângă acest nume de descendență comună, fiecare familie mai posedă o poreclă distinctivă în interiorul neamului¹⁵.

De altfel, așa cum arată N.A. Constantinescu, „înainte de a se fi statornicit tradiția numelui de familie, un personaj de seamă era designat prin nume și poreclă¹⁶, obiceiul folosirii numelui dublu fiind atestat începând cu sec. al XVI-lea¹⁷.

Luând în considerare cele de mai sus remarcăm că în fapt, în mod tradițional, porecla are aceeași funcție pe care o avea în lumea romană cognomenul, care potrivit dicționarului este „*al treilea nume al unei persoane, care arată familia, potrivit vechiului drept roman; supranume. (< lat.cognomen)*”¹⁸. Prin modul în care funcționează sistemul de poreclire tradițional românesc vedem în fapt rădăcinile arhaice ale acestui obicei.

O categorie aparte de porecle ce se impune a o descrie aici este cea a numelor atribuite copiilor în situația în care sunt grav bolnavi. În acest caz, legătura profundă a individului cu comunitatea se reflectă și în practica schimbării familiei, respectiv a numelui copilului, prin vânzarea simbolic-ritualică în scop curativ, neamul/numele pe care îl poartă acesta fiind elementul major de identificare a individului.

Consider că practica schimbării numelui copilului nu are doar funcție apotropaică, originea acestui obicei trebuind căutată în timpurile arhaice precreștine. Am aici în vedere faptul că de multe ori alegerea noului nume se făcea din regnul animal, fiind utilizate aproape întotdeauna nume de animale totemice, cele mai elocvente în acest sens fiind Lupu sau Ursu.

Această practică este prin excelență o supralicitare a riturilor de agregare, simbolizând fără doar și poate alăturarea copilului la clanul ancestral, transcedental, cu puteri aproape divine sau cel puțin în sfera eroică, în sensul pe care acesta îl are în mitologia greacă bunăoară. Spun aceasta căci nu se practică doar schimbarea numelui pentru ca boala să nu-l mai găsească, numele (în toate formulele sale nume, prenume, poreclă) fiind așadar elementul suprem de identificare a individului, confundându-se cu acesta, ci celui vizat de boală și implicit de moarte, i se atribuie cum am mai arătat un nume cu valențe totemice, căci totemul, așa cum arată Sigmund Freud în celebra sa lucrare „*Totem și tabu*”, „de regulă este un animal, comestibil, inofensiv sau periculos, de temut, mai rar o plantă sau o forță naturală (ploaia, apa), care se află într-o relație specială cu întregul grup. Totemul este în primul rând strămoșul grupului, după cum este și spiritul său protector, care îi vine în ajutor, care îi trimite oracole, iar dacă pentru alții este periculos, în schimb își cunoaște copiii și îi menajează”¹⁹.

Așadar porecla are o componentă importantă totemică, fiind cea care aduce individul mai aproape de strămoșul comun, neidentificabil, este dacă vreți numele magic al acestuia, elementul spiritual care leagă, care unește și care protejează. Poate că sună puțin exagerată analogia noastră, dacă ne referim la totem într-un sens tehnic, așa cum apare el utilizat și definit în literatura de specialitate, însă apreciem că funcționarea mecanismului este una similară, fapt care ne îndreptățește să apreciem că porecla are valențe totemice în ciuda faptului că nu avem de-a face cu un fenomen pur totemic.

¹⁵ Viorel Rogoz, *op. cit.*, p. 26.

¹⁶ N.A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, București, Ed. Academiei RPR, 1963, p. XXXVI.

¹⁷ *Ibidem*, p. XXIII.

¹⁸ Dicționare ale limbii române, <https://dexonline.ro/definitie/cognomen>.

¹⁹ Sigmund Freud, „Totem și tabu”, în *Opere*, București, Ed. Științifică, 1991, vol. I, p. 14.

Poate este mai degrabă apropiat de cultul strămoșilor, întâlnit în cultura romană a zeilor casei, a zeilor lari.

De fapt în studiul de față nu ne-am dorit decât să arătăm că porecla are o valoare mai mare decât cea dată de nivelul de interpretare vulgară, de dicționar, și chiar și pe cel științific în abordarea filologică. Porecla are valoare socială și psihosocială, prin aceasta căpătând funcții existențiale, care dau valoare și sens individului și comunității din care face parte, iar obiceiul de a porecli, chiar dacă pentru cei care-l practică nu are semnificație în planul conștientului, este o reverberație a unor practici ce țin de subconștientul colectiv, dezinhibat și riguros.

Rareș Olosuteanu

Școala doctorală a Universității „Babeș-Bolyai”

Cluj-Napoca, RO

olo_rares@yahoo.com